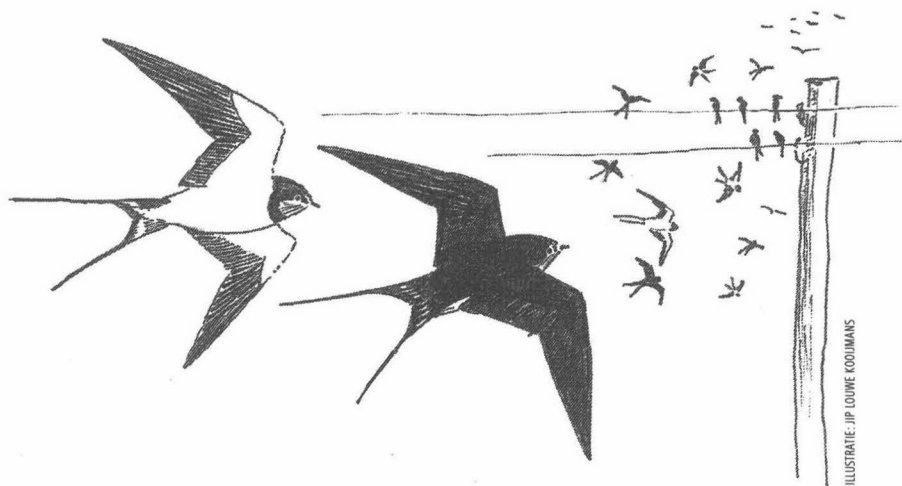

Voorjaarsfenologie 2004

Jan van Blanken

ILLUSTRATIE: JIP LOUWE KOOIJMANS

Het fenologieproject bestond in 2004 twintig jaar. Of dat de leden extra gemotiveerd heeft weet ik niet, maar er kwamen 17 fenologielijsten binnen en dat is een van de hoogste scores ooit. Behalve de lijsten zorgden het Amsterdams VogelNet, de waarnemingenrubriek van *De Gierzwaluw* en de website waarneming.nl voor een welkome aanvulling op de gegevens. Verschillende deelnemers vragen zich af waarom Strandplevier, Bosruiter en Dwergstern niet op de fenologielijst staan. Er valt hier wel wat voor te zeggen. Echter, de huidige lijst vermeldt nu al 43 soorten en ik vrees dat naarmate het aantal soorten op de lijst toeneemt, de animo om deze zo volledig mogelijk in te vullen zal afnemen. En waar is dan het einde? Want Kleine Mantelmeeuw en Draaihals kunnen ook op de lijst en dan zitten we al op 48 soorten. Dus laten we het voorlopig maar met het huidige aantal soorten doen.

Resultaten

Evenals in 2003 (Zwarte Stern en Grasmus), werd in 2004 van twee soorten de tot dan vroegst bekende datum verbeterd, namelijk Lepelaar van 08-02-1997 naar 03-02-2004 en Grutto van 02-02-2002 naar 01-02-2004. Van de Zwartkop werd de tweede vroegst vastgestelde zangwaarneming van 10-03-2003 met bijna een maand vervroegd tot 13-02-2004. Hetzelfde gebeurde met de Tijftjaf, waarvan de tweede vroegste zangwaarneming 05-02-2003 werd aangescherpt tot 04-02-2004. Ook van Bontbekplevier en Grasmus werden de tweede vroegst bekende data verder aangescherpt, terwijl deze datum bij de Koekoek werd geëvenaard.

Van de Grote Karekiet en de Fluiteer kwamen geen waarnemingen binnen.

Opmerkelijk was het overwinteren van een Zomertortel in Aalsmeer. Deze werd daar op 24-02-2004 voor het laatst gezien. Er was één winterwaarneming van de Zwarte Roodstaart.

		v, t, l	eerste datum	tweede datum	locatie eerste datum	aantal	waar-nemer	bandbreedte t/m 2003
1	Zomertaling	t (v)	10/3	12/3	IJdoorn/Kinseldam	2	HB	07/3 – 06/4
2	Purperreiger		24/4	27/4	Barnegat	> 1	WvdW	
3	Lepelaar	v (v)	03/2	07/2	Havikhorst	> 5	JA	15/2 – 08/4
4	Boomvalk	t (l)	05/4	09/4	Grote Braak	1	KJ	27/3 – 28/4
5	Kluut	t (l)	08/3	06/4	IJdoorn – Kinseldam	4	PJ/KJ	03/3 – 02/4
6	Kleine Plevier	v (v)	15/3	17/3	Geijssel	2	WS	16/3 – 19/4
7	Bontbekplevier	v (v)	12/2	05/3	Kinseldam	1	WS	23/2 – 15/3
8	Kemphaan		10/1	22/2	OBP	1	PM/RvD	
9	Grutto	v (v)	01/2	14/2	Geijssel	2	FvG/HM	12/2 – 06/3
10	Groenpootruiter	t (l)	05/4	06/4	Geijssel	2	HB	26/3 – 30/4
11	Visdief	t (v)	04/4	06/4	Marken	22	FV	28/3 – 19/4
12	Zwarte Stern	t (v)	19/4		Kinseldam	1	BdK	17/4 – 11/5
13	Zomertortel	t (l)	25/4	25/5	Diemerzeedijk	1	HB	24/4 – 12/5
14	Koekoek	v (l)	07/4	18/4	Bretten	1	PT	16/4 – 30/4
15	Gierzwaluw	v (v)	12/4	15/4	Amstel bij Gem. archief	1	WvdW	14/4 – 26/4
16	Oeverzwaluw	v (v)	31/3	04/4	De Kluut	4	PM	02/4 – 30/4
17	Boerenzwaluw	t (l)	30/3	01/4	Broek in Waterland	2	FV	26/3 – 09/4
18	Huiszwaluw	t (l)	12/4	18/4	Haven Muiden	1	EdB	07/4 – 05/5
19	Gele Kwikstaart	t (v)	02/4	03/4	Kleine IJdoorpolder	1	EdB	17/3 – 14/4
20	Nachtegaal	t (l)	14/4	16/4	Hemweg	1	EG	12/4 – 22/4
21	Blauwborst	t (l)	16/3	17/3	De Hoge Dijk	2	WS	16/3 – 03/4
22	Zwarte Roodstaart		10/1		Oslofjordweg	1	NZ	
22	Zwarte Roodstaart	v (l)	01/3	18/3	Bornhout	1	TvD	08/3 – 11/4
23	Gekraagde Roodstaart	t (l)	25/4	01/5	Westgaarde	1	JvB	05/4 – 29/4
24	Paapje	t (v)	20/4	25/4	Wysentkade	1	DdV	18/4 – 12/5
25	Tapuit	t (v)	01/4	14/4	Varkensland	1	FV	28/3 – 27/4
26	Sprinkhaanzanger	t (l)	20/4	23/4	Nieuwe Brettenpad	1	PM	07/4 – 29/4
27	Snor	t (l)	13/4	17/4	De Kluut	1	PM	06/4 – 24/4
28	Spotvogel	t (l)	04/5	08/5	Diemerzeedijk	1	FvG	02/5 – 14/5
29	Bosrietzanger	t (v)	01/5		Gaasperzoom	1	WS	26/4 – 16/5
	Bosrietzanger		01/5		Ouderkerkerplas	1	PT	
30	Kleine Karekiet	t (l)	20/4		Schellingwouderbrug	1	NZ	17/4 – 07/5
	Kleine Karekiet		20/4		Vijfhoek	1	NZ	
	Kleine Karekiet		20/4		Hoge Dijk	1	WS	
31	Rietzanger	t (l)	04/4	09/4	Marken	1	FV	01/4 – 23/4
32	Braamsluiper	t (l)	15/4	21/4	VTC De Groote Braak	1	PM	15/4 – 27/4
33	Grasmus	v (v)	12/4	16/4	De Bretten	1	TvD	16/4 – 30/4
34	Tuinfluit	t (l)	18/4	20/4	Maxis	1	HB	15/4 – 27/4
35	Zwartkop	v (v)	13/2	27/3	R. Bloemgartensingel	z 1	RR	27/3 – 16/4
36	Fluiter	- (v)						23/4 – 09/5
36	Tijftjaf	v (v)	04/2	14/2	Amsterdam-ZO	z 1	PP	27/2 – 21/3
37	Fitis	t (l)	28/3	30/3	Diemerzeedijk	z 1	NZ	19/3 – 04/4
38	Grauwe Vliegenvanger	t (l)	08/5	14/5	VTC De Bretten	1	RR	25/4 – 15/5
39	Bonte Vliegenvanger	l (v)	15/5	26/5	Marken	1	RA	19/4 – 07/5
40	Buidelmees		13/6		Vijfhoek	1	NZ	
41	Wielewaal	l (l)	09/6	22/6	Rioolzuivering Noord	1	WL	01/5 – 19/5

Bij elkaar genomen waren - afgezet tegen de bandbreedte - van de 38 onderzochte soorten er 25 op tijd, 11 vroeg en 2 laat. In 2003 (39 onderzochte soorten) waren deze aantallen resp. 20, 18 en 1. Voor een toelichting op de bandbreedte verwijs ik naar *De Gierzwaluw* jg. 41 (4), 2004. Betreffend artikel is tevens te vinden op de website van de Vogelwerkgroep Amsterdam.

Tabel met eerste en tweede datum

In de tabel heb ik per soort de eerste waarnemingsdatum, locatie en waarnemer vermeld.

Bovendien heb ik voor de volledigheid ook de tweede waarnemingsdatum opgenomen, behalve als de betreffende soort op de eerste datum op meer dan één locatie is waargenomen (Bosrietzanger en Kleine Karekiet).

In de laatste kolom van de tabel treft u de t/m 2003 berekende bandbreedte aan. Aan de hand daarvan kan direct worden vastgesteld of de eerste datum vroeg (v) dan wel laat (l) (eerste datum buiten de bandbreedte) of conform verwachting, dus op tijd (t) is (eerste datum binnen de bandbreedte). In de tabel staan deze gegevens direct na de soortnaam met tussen haakjes de classificatie in 2003.

Van Purperreiger, Kemphaan en Buidelmees beschik ik (nog) over te weinig gegevens om een voldoende onderbouwde bandbreedte te berekenen.

Dankwoord

De volgende leden vulden de fenologielijsten 2004 in, waarvoor dank:

Rob Baars, Ellen de Bruin, Teun van Dijk, Frank van Groen, Auke Jansen, Bert en Mienke Kamp, Paul Marcus, Herbert Minter, Saskia Molin, Frans Parmentier, Rutger Rotscheid, Will Schep, Paul Tak, Erik de Vries, Willem van der Waal en Nirk Zijlmans.

Bronnen

J. van Blanken. Overzicht 1e en 2e vroegste waarneming zomervogels. *De Gierzwaluw* jg. 40 (4), 2003.

J. van Blanken. Voorjaarsfenologie 2003. *De Gierzwaluw* jg. 41 (4), 2004.

Jan van Blanken, Geertruida van Lierstraat 41, 1069 PE Amsterdam, jenjvanblanken@planet.nl

Gebruikte afkortingen

BdK	Bart de Knecht	PM	Paul J. Marcus
DdV	Dennis de Vré	PP	P. Plenckers
EdB	Ellen de Bruin	PT	Paul Tak
EG	Eldert Groenewoud	RA	Ruud Altenburg
FV	Frank Visbeen	RR	Rutger Rotscheid
FvG	Frank van Groen	RvD	Ronald van Dijk
HB	Henk Bakkenes	TvD	Teun van Dijk
HM	Herbert Minter	WL	Wil Leurs
JA	Joop Andriese	WS	Will Schep
JvB	Jan van Blanken	WvdW	Willem van der Waal
KJ	Kees Jonker	z	zingend
NZ	Nirk Zijlmans	>	overvliegend
PJ	Pim Julsing	OBP	Osdorper Binnenveld